

ספר תורת שבת

שליקט וביאר והעתק מן השלחן ערוך וגדולי האחרונים הלא המו בעלי
מהכרים עולת שבת, מזרי זהב, מגן אברדם, אליה רבה, ומוספת שבת.

הצער

יעקב המכונה יאקב זויילל

בן של אחיו עדיק מהורר אברדם זכרונו לכרטה לחיי העולם הבא שהיה אב"ד בק"ק מיהרינגען ואחר
בן נחמנה לאב"ד בק"ק זולצבורג וסרינה אַבערלאנד זכיו יעמוד לנו שיהיה אל ישועתנו

אמן

קרלסרוה
תקצ"ט

לא חצא בפתח נקובה אפילו מעמדת בה קישוריה (ד) ושאינה נקובה אם מעמדת בה קישוריה מותר לצאת בה (ה) ואם אינה מעמדת בה קישוריה אסור.

י לא חצא בטבעת בין יש עליה חומוס בין אין עליה חומוס.

יא לא חצא בכלי יאר והוא חבשוט שקישוריה בו מפתחי חלוקה (ו) ולא בכלכלת ורוא קשר שקשור בו כושם שרחו טוב.

יב אם חסר אחד משיניה ומשימה אחר במקומו אם הוא של והב שמשונה במראה משאר שינים לא חצא בו אבל של כסף שרומה לשאר שינים מותר (ז) וכל שכן שן ראדם.

יג לא חצא במנעול הקרוע למעלה ולא במנעול הרש אלא אם כן נפתח לצאת (ח) בו מאחמיל שהוא למידחה אבל איש מותר (ט) ובשאר מלבושים אין לחוש אפילו כאשר.

יד יוצאת בחוטי שיער בין שהם עשויים משיערה או משער חברתה יאפילו משער בהמה ובלבד שלא חצא וקינה בשל ילדה ולא ילדה בשל וקינה (י).

ההוא המלאכה פ"ל לנשה, וחבלי אס בוכחה להוציא ע"י כך את החוט אין זה חיוט חטאת, כאשר הפורפת על האנח להוציא לכה הנאמר בס"ב, ולע"ד גם קשי"ה הב"ח קשה על הב"י, דגם אם נאמר דדרך הוצאה היא בכך כמ"ש הח"א, אבל מ"מ ע"י העמדת קישוריה אינו דרך הוצאה, ולולי פ"י רמ"י אפשר לפרש דקושיית הנאמר' למאי חיו, היינו דלמא אצטרך למימר דאינה חיוט חטאת, למאי חיו אהרי לא תוכל למימר בה, ולפענך הוצאה לדרך להיות ראוי לדבר מה ע"י דנע"מ אופנין למאי חיו, ועי' ב"י בס"ד תוס' ד"ה ובלבד, ובדומה ריב"ז, וקו"ש הכ"י למאי חיו הוא כמ"ש החוס', ואין להאריך ביון עלדיק אין נפקותא כל כך כמ"ש בס"י ע"א בק"ט. (ד) ב"י ב"ן שטחיות אינה לתבשיל או לא, שאם אינה תבשיל מותר בבית הנאמר דנ"ש, ואף אם הוא תבשיל לא שייך בו' דלמא שלבא ומחיו ביון שאם תלוק אינה יסנו נגדה או תולה עורה, ודוקא בחולקת בה עורה ומכיתה כנגד פתחה הוא שיש לגזור דלמא שלבא ומחיו ביון שאם תלוק אינה יסנו נגדה, והבס"ג והחומה איירו בא"ל ללבוש ולנעויות, ע"י דנ"י ובלבד ונא"ד ומחילא האמת אימי, והבס"א והט"ו הרכיבו מה שנאמר חונרת בה עורה, על מה שנאמר חולקת בה עורה וא"כ כן נצדח מפורש, כי נדבר אסוף ללבוש לא שייך שלבא ומחיו, ורק תוס' ד"ה ומחיו בבית י"ל הבי, אבל כבר סתרו את ראיית החוס', דבבליס אינו ללבוש, דאיירו בהשבת השלבלת ועי' בתוס' עמקן דש"ג ד"ה בבית, וכפשוט דפתח החתום כגד הל"ב (המשל: חתום) העשויה מהבד ויש אהן טוב קטע בה דשיך בהו שלבא ומחיו והוא טוליאור הנאמר בס"א; ואין להאריך מכ"ה הכלל הנאמר בס"י. (ו) דפ"י טוליאור י"ט ב"י פירושם עומס כמ"ש הרא"ש והטור, לכן לא תבשיל החתום חיוט חטאת, ובר מה קו"ש הא"ר, ודנ"מ בתוס' ח"ל הערדכי פ' צמה אשה בתו העעם עומס דלמי אלא להריות עמר, אבל אם היא כוננת בה מפתח חלוקה או מקועה בשלשלות של כסף הזה שרי, וכחנ עוד ור"ח פ"י רדד ואם היא חתת העזיק שרי דלא תולה ראשה עב"ל, ועי' דנ"ג דקנ"ו תוס' ד"ה בבית, (ז) עמקן דלמי גדולה שאין ראשה לריכה להסיר אן היה בצעת טבילה, דלג"כ אפ"י מותרת בשל כסף, ליתסר כיו חוטי למר או פסחן הנאמרים בס"א. (ח) כ"ב בעמק דקמ"א וב"ב בריק ונרמ"ס פ"י ט"ט הט"ו, והטור והחמיר בתו ללכת, ולע"ג שגם בשנת תוכל לכסות בביתה אם תוכל ללכת בה, אלא ש"ס דלייבה בבית לא מתיי דלייבה טעה ללכת במנעול שאינו כשיחמה, ולא שרי רק אם ראיתו שגם בחן אינה בושיה, ועוד אלתמתיס תוכל ללכת בו בביתה ומחילה, אבל נצדחה למקום חכמים ודרך הרבה לא תוכל ללכת שהיה ישר בעיניה ונדוליא בוכחה הטור והחמיר גם כן היא, ולא חיו למעוטי רק שאין חיוט ללכת בע"י צרה", אלא אפ"י אם הלכה חון לביתה ומחילה לרחוב אף שהוא מקום עירוב נמי כ"י. (ט) לע"ג לאם חרפה היא לילך כנגדל הקרוע למעלה ולייחם דלחוף מחוט ע"ל, אהרי אפ"י אפסקו רמב"ם גכ"י הוא ואין אדם יולא בו ע"י שנת דק"ב רמ"י דנ"ה דל"י נצ"ג דקנ"ו תוס' ד"ה בבית, ולכן פ"י מחפטי, ולדבריהם קשה דלמי אינו קרוע רובו רק שהוא קרוע גדול שראש לעין כל נמי יהיה אסור, ואפשר שבייחיהם כלל"ה הסבלייהם ממוחים למעלה דממוכס כמ"מ, ורק הכסויים מפני שחלבויות הן אינן יולאין אם אינו עשוי בשפה ככהו אבל אלוניו י"ל דאסור, אך מפני שאלוניו אין האלומים ומכ"כ הכסויים הולכים לרחוב בלי מעוול, לכן לא שייך אלוניו הדין הזה ועי' בס"י ע"א סק"י. (י) הא"ג רלה להבית מכלל לתייח לאשה איש התהלך בחן בפיאה ככרית, והד"ס הביאו דבריו מה הסי' וכן נראה דעת הח"א בס"י ע"ה בק"ה, נאסרו דבריו שו"ת בא"ר שבע בס"י י"ח דחויים הם, ונא"ד א"ר דנ"ה אין דבריהם א"ר שיער שדבר אחר נמי אסור משום דנראה כשיער עלמה, ואסור משום מראית עין דנראית כעונרת אלאורייתא, אבל אם גם לא נאסור ה"י ולפרש פיאח ככרית, ענגעות ינדקו בו שיער יאה והרבה ותסם אותה ראשה על ראשה ומכסות בו עורה שקורין מערקקת כמ"ס הא"ג אינו כותן, דלא די דלוייתו משנת מעיקרה ליחא דגם בחזר איירו, דברי ללחא לחזר אף שאין ראשה מטבסל אם אין ריבוס נוקעים בו כמ"ס ברה"ע כ"י קנ"ו ס"ד וע"מ בבית שמואל וחלקת מחוקק, והעיקר רב"י ובר"מ שם שצדמו בפייה דברי מדינא וע"מ בס"י כ"א ס"ב; ואדרבה יש ראיה שוכחת שלא כדברי הח"א. דאי שרי ללכת אפילו בשוק נפיאה ככרית, למה לא נשה ללכת אלא בשוק נפשה דר"פ צמה אשה דאשה אסורה ללחא נפיאה ככרית לרה"ר כמו ששטן שם ולא נכבול לרה"ר, אלא ש"ס דלהכי לא נשה ולא נשה ללכת אסורה לרה"ר טבסל לרה"ר. אלא דלע"ד לית נגד נר נגד דיתן ויסתור את אסור נפיאה ככרית, ופ"י רמ"י ומחיו באינה ענגעות וס"מ דנראית משם הנלכת כשיער עמקן, מחסורו כנציר ות"ק אשר לך ענגעות שאין נעין ראשה מענגעות היא, אלא ש"מ דנראית משם כשיער עמקן, וכן הוא א"ל כשיער עמקן, דנ"ש דק"ג א"ר ש"ס לכתובת אש שיער עמקן א"ר נפיאה ככרית היא מתקשטת, ונכ"מ למה לא נאסור עורה הגה, ומה היא, שחיה כנראית כעונרת על דם משה דרבנן, ע"ל ס"י רמ"י ס"ג דעת החמיר דנראית אינו אלא איברי דרבנן וכו' משום מראית עין אלא יאה נראה כאלו עונד אסור עין דחיותו משם כעונרת ע"י איברי דלוייתא כדליתא בביתא נכבש נשים נקבלות נאסור, ופי' זה לא יסתר כלין שאינו אסור משום מראית ע"י דלע"ד דעיקר הדין כן היא; שיער עמקן א"ר הלכות נרה"ר, או אפ"י איש רמ"ר רק מקום כ"ש עורה דלוייתא היא. — לכן אהרי ובע"מ דק"ג ה"ן כן היא; שיער עמקן א"ר הלכות נרה"ר, או אפ"י איש רמ"ר, יודע"ל בתנאים היה קודם שפכרו בו פרמ"ס כמ"ס בעירובין דק"א, ובחזר א"ר ריבוס נוקעים בו ש"י מדינא לכתב נחזר נראה פרושה, כמ"ס הג"י והד"מ נכ"ס רמ"י ורמ"י ור"י

טו יוצאת בקשר שעושים לרפואת קיטוף עין הרע שלא ישלוט (יא) ובסוף הקשור ומהירק כאונה וכמיד שבכסדרלה הקשור בסדרלה ובסדרל ומנעול הסחוסים מכל צד אפילו אינו קשור מותר (וע"ל כפי ש"ל סי' י"ח) ובסוף שהתקונה לנרחה שלא יפול רם עליה ויצערנה אפילו אינו קשור ויש לו בית יד אבל אם נוחתה איתו כדי שלא תחללנה בנדיה אסור אפילו קשור (כ"ג) כפי ש"ל סי' ט"ג) וכפלפל ובנרנר מלח ובכל דבר שהחן לחוך פיה לרפואת דבר מה כגון פלפל להעביר ריח פיה וגרנר מלח לרפואת הולי השיניים ובכל כוונת שהחן לחוך פיה לריח טוב (לגנ) ובכלכד שלא חתנם לכחלה בשבת (יב) ואם נפל לא החזיר (יג) ובכתי שוקים שקולרים במשיחה סביב שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ויוצאין באצורה שמניחין כורוע או כשוק והוא שחרה דבוקה לכשר ולא חסטיש.

יז בכל מה שיכולה לצאת יכולה לחדרו כרשיה הרבים. י"ז יש אוסרים להביא מפחה אפילו בהרע הביח כי אם בידו אבל לא בחתורתו (יד).

יח כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים אסור לצאת בו לחצר שאינו מעורבת הין מבביל יפאה נכריה; ונשי דינו נהגו לצאת בכל החכשטין (ט"ז), ומכל מקום צריך להודיר לנשים שלא חצאנה אלא ככהנים שהן צריבות להעמיד קישוריהן ולא יוחד (יז).

יט צריך להודיר הנשים שלא ישלטלו מחט שניטל חודה או עוקצה (יו) לשים נצעיפיהם אלא אם כן ניטל בערב שבת חודה ועוקצה ויחרה לשם כך (וע"ל כפי ש"ל סי' ט"ז).

כ הכנות קטנות שנוקבין אוניהן כדי לחת בהם נומים כשגדלו, וכדי שלא יחכמו הנקבים גיהנים בהם קבטים מותר לצאת בהם, והוא הדין אם נוחטין חומים באיתם נקבים שמותר לצאת בהם אם אינם צבועים אבה אם הן צבועים אסור (יח).

כ"א יוצאת אשה רעולה והוא שמחטפתה כל ראשה הוין מהפנים או שמחטפתה כל ראשה הוין מן העינים (כ"א הולג).
כ"ב פורפח (פי' קוטיה) כשבת על האגוז ועל האבן שיתרחו לכך (י"ט) ויוצאה בו אבל על הטבבע אסור לפרף כשבת רלאו בר טלטול הוא ולא סהני ביה יחוד (כ) ואם פרפה עליו מערב שבת מותר לצאת בו כשבת.
כ"ג אם היחה צריכה להוציא אגוז לכנה ופרפה כדי להוציאו לרשות הרבים הדין שהוא ככרבלות שיתר (כ"א).
כ"ד יוצאת באבן חקומה (הוא אבן ידוע שגהיה על אשה לא חמיל) ובמשקל ששקלו כנגדו כדי שלא חמיל ואפילו לא נתעברה עריין.

כ"ה ע"י קט"ו, וב"מ המחבר גם כפי כ"א ס"ג דקוקא נזוק אסורות ללכת נרחה כרועה, וכל מקום שאסורה ללכת בגילוי אשער עלמן אסורות כפי נפילה נכרית תחום מראית עין, ורק בנפילה, ארשן מטובה רק שזיכה מטובה בלעוף וכדומה בשאר נשים שאין זו מראית עין, הוא דללקו בחתנות לענין וחרר לחלר דרך נתי, ולפי"ו נשתה לשם עובדת דברי נפילה נכרית איירי בחג כמו שאסור גם בפירש, וכן מה שאסור בנימי אפשר נפילה נכרית איירי נמי בחג, וכן איירי מ"ש בסמ"ק דערבין, וכל זה עינינו; אבל לפי מה שאסור גירוולטי פי' המידר הביאו גם הריף והג"מ נכפ"ל דאשוח אוח ה' והג"מ כפי קט"ו חלר סניבס טקטיסט דינו כמטי ובאשר הוכחתי משקד, דכל עקוס סגבים שהקבלים שמה אסור מלאווייתא, ולפי"ו מביי שנקל יטלת לגוף ליד איבור לאוייתא ספורית שאין גם כרבים והיו גם, או שיטושו שמה אחרי שזלחת לחלילה, לכן קבלו עליהן נטת ישראל' שלא לילך בגילוי הראש כלל, כעין שקבלו עליהן חומדא דר' זילא לישב שנעה נקיים על ראית טיבה דכ כחרלל' שלא משעו בן כזה ליפיה, והנה שטיק נבדירים הטדר מקוורי רש"י טוחר נבשים דנשים לעולם מוככות, ופי' רש"י שאין שחורי רש"י ועציפות בכל שעה בלגנב, ונראה מדבריו שהבט ועטפותו בלגנבים שאפי' צנפה שחורה לא היה טשאין, שלא יהא נראה למחוק כאלו ראשן מטוה ונראית שער שחור, מהו כפי ש"ש רש"י בגלת דכ"ז ד"ה כלי' פרווחת, שבהגת לככות אפי' שערות קטנות הולחות חוק לקיסוריה, ועי' רש"י ד"ס ד"ה אנתח טה שערה וכבר נבדתי דכל מה שאסור אלל שיער עלמן דגם נפילה נכרית אסור עין, ועוד כיון שהחיות טעם לשיער עלמן הרי הוא פועלת בזה ערוה, באשר טעד לחוה שפועלת באיור עאלמן; וזוהק לומר נכרית, ופי' רש"י הכל איירי בגילוח המק; ואם גם כאסור כן, ע"פ ללכת בהן לכה"כ או לחוק איבור נסור הוא, שהרי אפי' אם שערה מטובה אלא שאין עליה דדיה ככל הנשים ונלאת שלא כמתנה כפי"מ נראה"ע סי' קט"ו סי' ט"ד, מבא"כ אלו שמשלות פילה נכרית נגד הזכר שנהטו נטת ישראל שניקר בעלה לגרסה ואין לה כמותה, אבל גם בבית ובחלר קבלו עליהן כמותיו טסכים קדמיות שלא ללכת ביום דבר הכראה והמותה לשעור, ועוד לאורייתא היא (עי' פסחים ד"ב שלא המיר ר' יוחנן לבני בניו לילך נע"ש ע"י שער לכוון אף דאי אסור לכוון כמו לזכוריה, ומב"ה אסור להם מעל אל חטום מותר אמן, ועי' ב"ד ר"ס ד"ה דגנר המותר שמקבל שלא נשעות לביג ולכריות אין לו התרה), לכן על המתפללת נכנס לשאת פילה נכרית ומראית אח עלמן כאלו הן ומנט שיער נלכת בהם נזוק או לכה"כ וכדומה איכסר נסור היא עדיכא, ונבית ובחלר ג"כ כאשר עליהן וסוך נדר שכסו כהם, ומבא"כ על אלו שפגלות חיי ראשן (שקריין טייטות) להראות שער עלמן והלכות בהם לכה"כ, דלא די שבעלמן עושין איבור לאורייתא, אלא שגורמין גם הנשים הכסחות העומדות אלו הסדרות הלה עושות איבור לקרות ק"ס ולהתפלל כנגדן כפי"מ נראה"ע ע"ה ועליהן כאשר קקד, שיער מהגך באשעיו, שכל ק' דקין חמת ה' יד וסוף גאות כל הפורענות אסור שניה הנביא על פרלות ננות ישראל; ועל השני' עדיכיות הרעות הלה ושימעות לקול מורחית הקדושה ומנהגות נכות הכשירות מחול נכרה על ראשן. (יא) היינו דלחמתי כדמסור נסור ד"ה וכפי"מ כפי ש"ל סי' כ"ה, ואפי' שלא תיחד החולי' שרי. (יב) ויש מה מחלוקת אי קאיחאזי זה גם על פד היתן לתוך מעגול וסכל, והא"ר הובית טרוב הפוסקים דנמכעל וסנדל שגו ערי לכתלה אפי' נלא השור כפי"מ הטור והב"י, ולכן כחם העתה, אך פשוט דנמכעל וסכל שאינו ממוני' מכל נד, ועליו מבס הרי"ף כפי"י י"ד (הגאון הב"י) גדיק קשר מהודק, דזה אסור לעשות נשתה כפי"מ נראה"ע. (יג) מסק הת"י פ"ט פ"ד דוקא אם כפל על הקרקע חג כפי ע"ג כפי חומר והתנ"ל חוקן עליו דלטבט דמחו כמטין להוביא אסור אף כפפל על הכלי וא"כ לעד, שהרי רש"י מבס בעירובין דק"ז דלטבט שאסור כפפל ע"ג קרקע שפוס דלכתלה דמי, ומה יס זו איסור טחוס דגראה כמבין להוביא, אבל כפל ע"ג בלי הוי בהחלקה בעלמא כפי"מ רש"י כד"ה ע"ג קרקע, ונראה לא שיער לי, והת"ם ח"ב ג"ב על התנ"ל' אבל טעה בעממו, שכתב דהטעם הוא כפי"מ רש"י דהוי דבר שלא שכיח והוא טעוה, דרש"י כתב כן לדברי האומר ע"ג קרקע כפי שרי, אבל להאמר ע"ג קרקע ומחיר כפלי לריככא למימר כפי"מ רש"י אח"כ דהוי הוי כמותו לכתלה זה גם על פד היתן לתוך מעגול וסכל, והא"ר הובית טרוב הפוסקים דנמכעל וסנדל שגו ערי לכתלה קרקע טיטול ע"ג בלי, דנלאת מ"ס רש"י דלא שכיח לא קאי על מקום הכפילה רק על הכפילה בעממה, דהיינו שלא שכיח דלא יהיה צריך זכרון יחול. (יד) התנ"ל' כתב היינו ה"ה דה"ח, אחת הוא שהרש"י והרשב"א הלה היינו דוקא בתאשטין לכטר שנת, אבל בתפחת להסירו כשזלא לתוך ע"ג סי' י"א סי' ט"ח, אך לפת"מ המחבר דכפי דין לא נהט כמותם אלא על הכפילה ודברי"ה, גם המחזיקין דין יהיה צריך זכרון יחול. (ט"ז) כתב הת"ם פשוט דגברים אל כרוז שאינו חבט כלל אפשר לומר שאין להקל, וא"ל דכפי"מ רש"י סי' ט"ח ד"ל דאשטול מכתב ביד לא עבדו ניירה מכפי שלא יכל און היתר או מקום היתר, ומחט ג"כ אין דרך להסירה ע"י כ"י ש"ל סי' ט"ח, ד"ל דאשטול מכתב ביד לא עבדו ניירה מכפי שלא יכל להיחט בעצמו ע"י מ"ל הפנ"ל' כס הדין כ"י מכתב כפי"מ רש"י סי' ט"ח סי' ט"ח, ופי' מ"ס כפי"מ רש"י סי' ט"ח סי' ט"ח, כתב הת"ם פשוט דגברים האסורים טחוס חליה או טחוס דמחייבו עלי' ודאי אסור ואיט מוכרת, לטעם שאין לטרה"ר ה"ל שרי, אבל התיק שכל דבר שהוא חבט ערי ללכת בהן, וע"ד יס ליתן עוד טעם לכ"י דיק להחיר ללכת בתבשיתן, שהרי כל מה שהיא לוכט לחבט הוי חללכה שאפי'